DEL III PRESENTASJON, OPPFØLGING OG KONSEKVENSER

5. Presentasjon

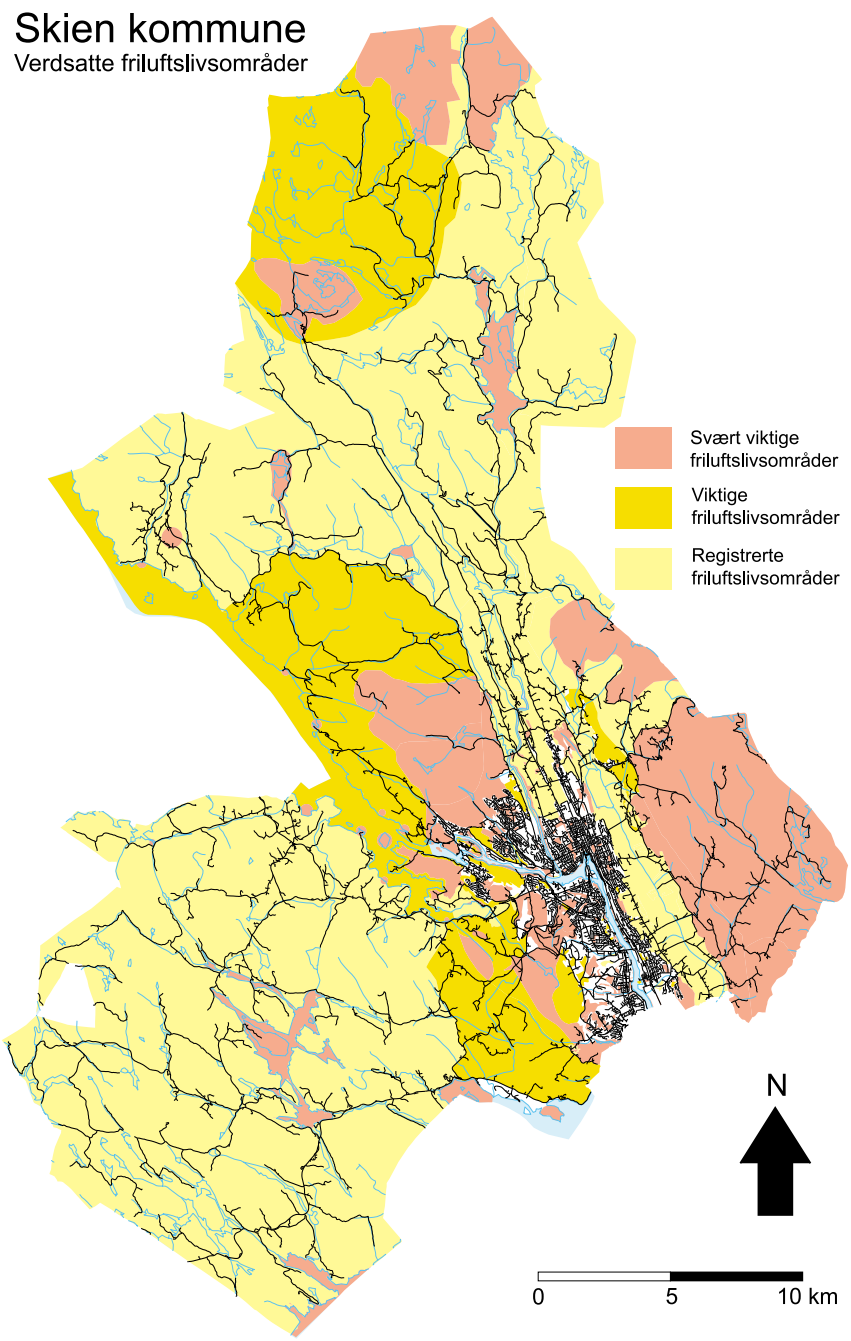
Resultatet av kartleggingen må presenteres i en hensiktsmessig form for kommunens arealplanlegging og forvaltning. I kommuner med en aktiv bruk av GIS er det ønskelig at resultatet tilrettelegges i kommunens innsynsverktøy. Det kan også være ønskelig med en papirutgave, eller man kan plotte kart ved behov. I andre kommuner produseres et papirkart med tilhørende tekst.

Papirutgave
Det vil ofte være ønskelig å presentere et oversiktskart over hele kommunen. Men hvis kartet ikke skal bli for stort, blir ofte målestokken svært liten, og detaljer i kartleggingen vil ikke komme fram. I slike tilfeller bør tettstedene med omland presenteres på et eget kart. For å få fram detaljer som små "hundremeterskoger" er kart i målestokk 1:5.000 – 1:20.000 godt egnet.

Hvis det lages bare én kartutgave, skal denne vise områdenes **verdi**.

Man kan vurdere å framstille kommunen eller deler av kommunen i en utgave som viser **områdetype.** Dette kan dokumentere spesielle problemstillinger som f eks mangel på viktige områdetyper.

Hovedinnholdet i kartleggingen og verdsettingen bør presenteres i tekstform sammen med kartet. Kriteriene som kommunen har lagt til grunn for verdsettingen, bør også klart komme fram.

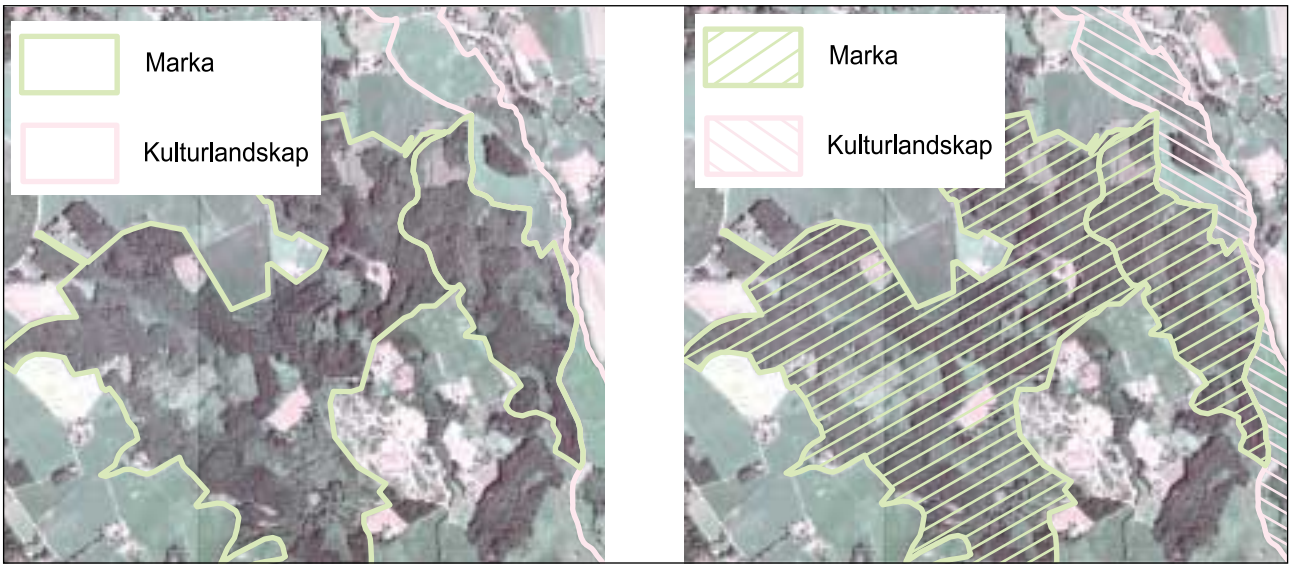

Figur 7 Kart over verdsettingen av friluftslivsområder i Skien kommune.

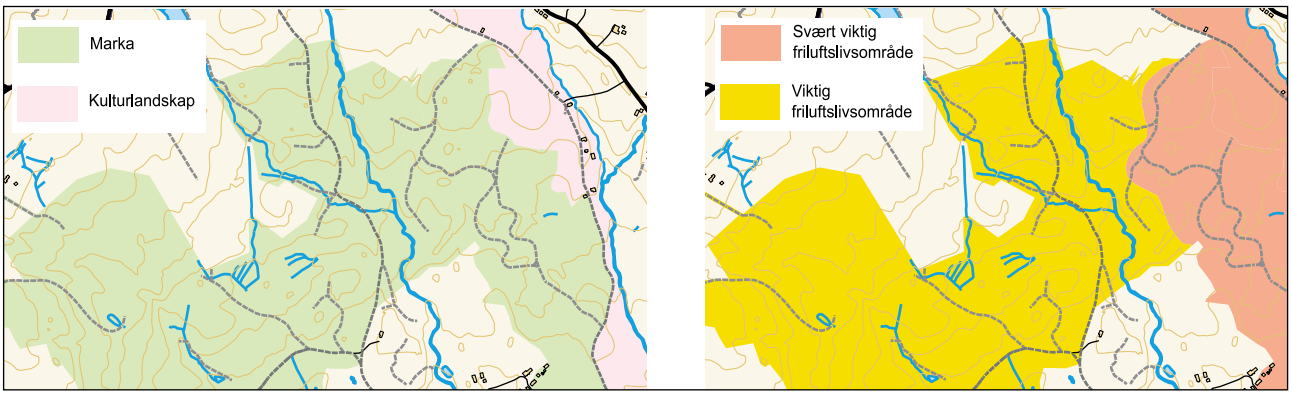
Digital utgave

- Digital tilrettelegging av kartleggingen i et kartverktøy gir stor fleksibilitet i bruken.
- Brukeren kan velge å se friluftslivsområdene sammen med annen informasjon som er viktig for friluftslivet, som stier og løyper, parkeringsplasser, naturvern-områder, kulturminner og andre severdigheter, plankart osv.
- Brukeren velger selv presentasjonsmålestokk og grunn-karttype. Ortofoto kan være svært illustrerende.
- Det kan plottes utsnitt etter behov, eller utsnitt kan klippes ut fra skjermbildet for å presenteres i rapporter eller sakspapirer.
- Beskrivende informasjon om områdene er knyttet til kartfigurene og dermed lett tilgjengelig.
- Materialet kan lett tilrettelegges for en utgave som viser verdiklasser og en annen utgave som viser områdetyper.
- Det digitale materialet vil være grunnlag for en trykt utgave.
- Materialet kan legges ut på Internett for å bli til-gjengelig for publikum, organisasjoner og lag osv. En bredere skriftlig dokumentasjon kan da knyttes til.

Etater som kommunene samarbeider mye med, som fylkesmannen, vegkontoret, fylkeskommunen m.fl. blir etter hvert aktive GIS-brukere, og en digital utgave av registreringene kan være et viktig hjelpemiddel for dem.

Figur 8 Eksempel på presentasjon av områdetyper på ortofoto.

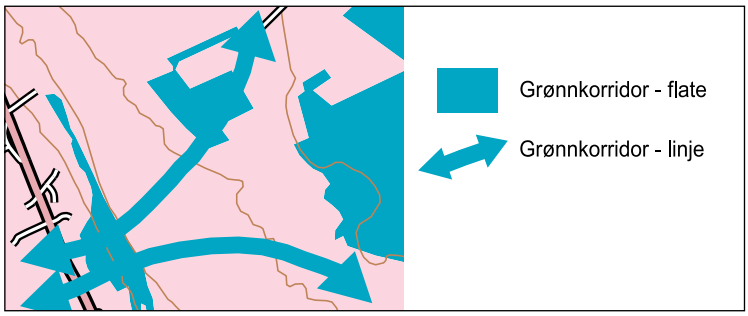

Figur 9 Områdene ovenfor presentert på et kartgrunnlag. Legg merke til at marka er delt inn i to flater (polygoner) for å kunne skille på verdien.

Områdetyper
Følgende koder og farger skal brukes for de forskjellige områdetypene.

Kode	Områdetyper	Farge - CMYK			
NT	Nærturterreng	20	0	100	0
LR	Leke- og rekreasjonsområde	80	0	70	5
GK	Grønnkorridor – flate (polygon)	100	0	32	0
GK	Grønnkorridor - linje	100	0	32	0
MA	Marka	22	0	42	0
SS	Strandsonen	50	50	0	0
KL	Kulturlandskapet	0	16	0	0
UO	Utfartsområde	6	18	0	22
TM	Store turområder med tilrettelegging	0	18	44	0
TU	Store turområder uten tilrettelegging	0	5	34	0
SK	Særlige kvalitetsområder	0	41	41	0
AF	Andre friluftslivsområder	10	0	15	8

Grønnkorridor kan presenteres som linje og den kan ha ulik utforming etter hva man ønsker å vise. I noen sammenhenger vil kanskje linjene lages spesielt brede, som piler, for å illustrere hovedturdrag. Områdetypene skal alltid tegnes ut med den oppgitte fargekoden, men i forhold til kartfremstillingen kan man velge å bruke enten fylt flate, omriss eller skravur. Vi anbefaler generelt at det nyttes fylte flater, med unntak av områdetype Strandsone der man bruker skravur, jf fig 16 A og B.

Figur 10 Grønnkorridor presentert som brede piler.

Verdsetting
Følgende koder og farger anbefales brukt for de forskjellige verdiene.

Kode	Verdi	Farge - CMYK			
A	Svært viktig friluftslivsområde	0	50	45	0
B	Viktig friluftslivsområde	0	16	100	0
C	Registrert friluftslivsområde	0	0	60	0
D	Ikke klassifisert	5	0	5	10

6. Oppfølging og konsekvenser

For å synliggjøre friluftslivets arealbehov er det viktig at resultatet av kartlegging, verdsetting, og/eller ferdig temaplan blir gitt som et av flere grunnlag til juridiske planer etter plan- og bygningsloven.

6.1. Planer uten særlig rettsvirkning

Innarbeiding av verdivurderte friluftslivsområder i Grønn Plakat
Grønn Plakat er en grønn varseltrekant som synliggjør verdiene av biologisk mangfold, landskap, og friluftsliv/rekreasjon i grønnstrukturen. Grønn Plakat beskriver en offensiv arbeidsmetode for å sikre "grønne interesser", og er et grunnlag for planlegging og forvaltning av grønnstrukturen i kommunen. Metode for registrering og analyse er beskrevet i DN-håndbok nr. 6 (1994) og DN håndbok nr. 23 (2003). For mer informasjon se http://www.dirnat.no/ under publikasjoner. Den grønne plakaten kan brukes i alle typer kommunal planlegging og arealdisponering, og kan videreføres i en Grønn kommunedelplan eller f eks i kommuneplanens arealdel som behandles politisk. Grønn Plakat er ikke en juridisk plan, men et politisk vedtak om hvilke arealer som bør hensyntas ved all arealbruk i en kommune.

Temaplan for friluftsliv
Kommunen kan utarbeide temaplan for friluftsliv uten forankring i plan- og bygningsloven. En slik plan har ingen rettsvirkning. Temaplanen bør vedtas politisk. Temaplanen kan gi retningslinjer for arealdisponering i planer etter plan- og bygningsloven, og den kan omfatte arbeider med stimulering, informasjon og også strategier for sikring av arealer.

6.2. Planer med særlig rettsvirkning etter plan- og bygningsloven

Kommunedelplan med handlingsprogram
En kommunedelplan for friluftsliv, kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet eller kommunedelplan for grønnstruktur, marka eller kulturlandskapet, er tematiske kommunedelplaner med særlig rettsvirkning der det er foretatt arealprioriteringer. Til planen hører et handlingsprogram. En kommunedelplan kan vise arealavgrensing for friluftslivsområder, grønnstruktur, og lignende, og omfatter planer for kjøp, sikring, opparbeiding, evt. restaurering og andre retningslinjer for bruk. Budsjett skal knyttes til økonomiplanen i kommunen.

Hovedinnhold i en kommunedelplan:

- redegjørelse for områder for friluftsliv og verdien av disse
- analyse av hvordan grønnstrukturen fungerer og brukes
- arealavgrensing av grønnstruktur på kart
- klargjøring av behov og muligheter for forbedringer og endringer
- prioritering av tiltak som sikring, tilrettelegging, forvaltning og bruk av ressurser av viktige verdier og områder i grønnstrukturen

Friluftsliv i kommuneplanens arealdel
Kommunen bør i størst mulig grad legge inn friluftslivsområder i kommuneplanens arealdel. Disse kan avsettes som friområder eller grønnstruktur i byggeområdene, LNF-områder, båndlagte arealer, viktige ledd i kommunikasjonssystemet (gang- og sykkelvei, turveitrase, hovedturvei) med bestemmelser og retningslinjer. Marka kan avgrenses av en retningslinjegrense, en "markagrense". Analysen fra markaplanlegging, Grønn Plakat eller fra Grønn Plan (evt. andre friluftslivsanalyser) bør legges til grunn for avgrensing av friluftslivsområder. Mange kommuner velger å synliggjøre friluftslivsområdene ved å inndele LNF-områdene i ulike soner. En av sonene kan ha retningslinjer som viser til områdets verdi og betydning for friluftsliv og natur. Denne soneinndelingen rokker ikke ved flerbruken i området, men vil virke som en retningslinje i forhold til behandlingen av dispensasjonssaker og andre tiltak. Fordelen ved å avgrense arealbruksformål til ulike former for friluftsliv i kommuneplanens arealdel, er at alle arealbruksformål i en kommune er samlet i samme plandokument. Et samlet plankart letter informasjonen utad, og bedrer muligheten til å ivareta de grønne interessene i kommunes arealplanlegging.

For mer informasjon se MD-veileder, Kommuneplanens arealdel (01.11.01) som finnes på http://www.odin.dep.no/md under publikasjoner.

Friluftslivsområder i reguleringsplaner
Reguleringsplaner er en detaljplan med særlig rettsvirkning som regulerer utnytting og vern av grunn, vassdrag, sjøområder, bebyggelse og det ytre miljø i bestemte områder i en kommune. Allment tilgjengelige friluftslivsområder kan avsettes i reguleringsplaner som friområder, ulike spesialområder (spesialområder naturvern, friluftsliv, kulturlandskap, klimavernbelte, grønnstruktur og lignende) eller offentlige trafikkområder (f eks gang- og sykkelveier, plasser/ torg, turveier og historiske veier) med bestemmelser og retningslinjer. Friluftsliv i landbruksområder skjer innenfor de rammene allemannsretten setter dersom ikke annet er bestemt i reguleringsbestemmelsene. Til reguleringsplaner kan det stilles vilkår gjennom rekkefølgebestemmelser for å ivareta friluftslivsinteressene (opparbeiding av turstier, friområde, grønne lekeplasser ol.).

For mer informasjon se MD veileder: Reguleringsplan, Bebyggelsesplan (01.11.01) som finnes på http://www.odin.dep.no/md under publikasjoner.

Friluftsliv i bebyggelsesplaner
Bebyggelsesplanen er en juridisk detaljplantype for enkle utbyggingssituasjoner eller for ytterligere detaljering av en reguleringsplan. Bebyggelsesplanen fastlegger arealbruk og utforming av bygninger, anlegg og utearealer innenfor et nærmere avgrenset område. Det er derfor viktig at kommunen er bevisst muligheten til å detaljplanlegge utearealene som kan være en del av friluftslivsområdene/grønnstrukturen i en utbygging.

For mer informasjon se MD veileder: Reguleringsplan, Bebyggelsesplan (01.11.01) som finnes på http://www.odin.dep.no/md under publikasjoner.

Ny plan- og bygningslov
Plan- og bygningsloven er under revidering. Utkast til ny plandel har vært på høring. Se vedlegg 7.4 for mer informasjon.

6.3. Tilrettelegging og informasjon

En kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder vil ofte avdekke behov for tilretteleggingstiltak eller mangel på informasjon. Det kan f eks være behov for å øke eller redusere ferdselen, redusere slitasjen, tiltrekke seg nye brukergrupper eller at man ønsker å tilrettelegge for nye aktiviteter som kommunen ikke har et tilbud for i dag.

Fysisk tilrettelegging og informasjon kan f eks redusere slitasje og trekke til seg nye brukergrupper eller øke dagens bruk. For mer kunnskap om tilrettelegging, informasjon og sikring av friluftslivsområder se DNs håndbøker og veiledere listet opp i vedlegg 7.5.